

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse a soudců JUDr. Jiřího Derfla a JUDr. Martiny Vernerové ve věci

žalobce: **Mgr. Bc. A. Š.**, narozen X,
bytem X,

proti

žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor sociálních věcí,**
sídlem Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 8. 2021, č. j. KUUK/106184/2021,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného Krajského úřadu Ústeckého kraje, odboru sociálních věcí, ze dne 9. 8. 2021, č. j. KUUK/106184/2021, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Děčín, odboru sociálních věcí a zdravotnictví, (dále jen „magistrát“) ze Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

dne 4. 6. 2021, č. j. MDC/57174/2021. Tímto rozhodnutím byla odmítnuta podle § 55 odst. 6 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění účinném do 31. 12. 2021 (dále jen „ZSPOD“) žádost žalobce o nahlédnutí do spisové dokumentace Om 404/14 vedené ve věci dcery žalobce nezletilé A. J., narozené X, a to v rozsahu části dokumentace od strany 200 a následující pro rozpor se zájmem dítěte.

Žaloba

2. Žalobce v úvodu žaloby zrekapituloval průběh řízení počínaje podáním jeho žádosti o nahlížení do spisu u magistrátu a konče vydáním napadeného rozhodnutí.
3. Dále žalobce vyjádřil nesouhlas s napadeným rozhodnutím s tím, že již ve svém odvolání uváděl, že požádal magistrát o nahlédnutí do spisové dokumentace v souladu s § 55 odst. 5 ZSPOD, dle kterého je rodič dítěte, kterému náleží rodičovská odpovědnost, oprávněn nahlížet do spisové dokumentace vedené o dítěti, nejde-li o část týkající se správního řízení. Rodič má také právo činit si výpisy z uvedené spisové dokumentace. Žalobce upozornil na § 54 ZSPOD, dle kterého obce s rozšířenou působností vedou spisovou dokumentaci mj. o dětech, u kterých byly ustanoveny jako opatrovníci či poručníci, když v tomto případě byl magistrát ustanoven kolizním opatrovníkem nezletilé A. J.
4. Právo nahlédnout do spisové dokumentace vedené obcí s rozšířenou působností, která vystupuje jako opatrovník, je dle žalobce jedno ze základních práv účastníka (rodiče), přičemž nahlížení do dokumentace žalobcem nelze považovat za jeho zvýhodnění, jelikož právo nahlížet do spisové dokumentace mají oba rodiče. Nahlížení do spisové dokumentace nelze brát jako rozporné se zájmem dítěte. Žalobce zdůraznil, že požadoval nahlédnutí do veřejné části spisové dokumentace.

Vyjádření žalovaného k žalobě

5. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž navrhl její zamítnutí pro nedůvodnost. Nad rámec odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že spisová dokumentace Om (zkratka ze slov: Ochrana mládeže) je zakládána pro nezletilé dítě podle § 54 ZSPOD ze dvou důvodů, a to v případě, že se jedná o dítě ohrožené podle § 6 ZSPOD, nebo v případě, že byl obecní úřad obce s rozšířenou působností ustanoven opatrovníkem nebo poručníkem nezletilého dítěte.
6. Spisová dokumentace obecního úřadu obce s rozšířenou působností (správní spis Om) nemá dle žalovaného povahu typického správního spisu, ale svazku, resp. řady spojených spisů, což potvrzuje i odborná literatura (Macela, M., Hovorka, D., Křístek, A., Trubačová, K., Zárasová, Z., *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, komentář k § 55 ZSPOD). Spisová dokumentace ohledně dcery žalobce je vedena v souvislosti s tím, že byl magistrát ustanoven kolizním opatrovníkem dcery žalobce, která není vyhodnocena jako ohrožené dítě ve smyslu § 6 ZSPOD.
7. Žalovaný poukázal na výše zmiňovaný komentář k § 55 ZSPOD, ze kterého dále plyne, že po dobu výkonu funkce kolizního opatrovnictví orgánem sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) nelze umožnit nahlížení do příslušné části spisové dokumentace týkající se kolizního opatrovnictví ani rodičům, kteří jsou ve vztahu k dítěti v daném soudním řízení v kolizi zájmů s dítětem. Magistrát dle žalovaného postupoval zcela v souladu se zmíněným komentářem, když neumožnil žalobci nahlédnutí do té části spisové dokumentace, která se vztahuje k probíhajícímu opatrovnictví, zatímco ve zbývajících částech spisovou dokumentaci zpřístupnil. Dle žalovaného musí mít kolizní

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z..

opatrovník nezletilého dítěte v soudním řízení rovné postavení ve vztahu s rodiči, jak to vyplývá z čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

8. Žalovaný dále uvedl, že ze strany ústředního orgánu, kterým je pro OSPOD Ministerstvo práce a sociálních věcí, je metodicky dlouhodobě veden k rozlišování tzv. veřejnoprávní role OSPOD, která se vztahuje k výkonu sociálně-právní ochrany ohrožených dětí, od výkonu kolizního opatrovnictví. Tento trend je dle žalovaného zřejmý i z přijetí zákona č. 363/2021 Sb., kterým došlo k novelizaci ZSPOD, kde s účinností od 1. 1. 2022 dochází k nové úpravě vedení spisové dokumentace u dětí, přičemž již není umožněno nahlížet do té části spisové dokumentace, která se týká výkonu funkce kolizního opatrovníka. K tomu žalovaný citoval obsáhlou pasáž z důvodové zprávy k zákonu č. 363/2021 Sb. na podporu své argumentace ohledně zajištění rovného postavení účastníků řízení.

Replika žalobce

9. Žalobce v replice k vyjádření žalovaného uvedl, že důvodem odmítnutí jeho žádosti o nahlédnutí do spisu byla pouze skutečnost, že tato žádost je v rozporu se zájmem dítěte, a to z důvodu probíhajícího opatrovníckého řízení a nezbytnosti zachování zásady rovnosti postavení účastníků před soudem. Magistrát ani žalovaný však ve svých rozhodnutích neuvedli konkrétní důvody, v čem spatřují rozpor žádosti žalobce se zájmem jeho dcery. Proto žalobce považuje obě rozhodnutí za nepřezkoumatelná.
10. Žalobce dále uvedl, že již v odvolání odkázal mj. na pokyn Okresního soudu v Děčíně ze dne 12. 6. 2020, ve kterém byl magistrát vyzván k uspořádání společné schůzky mezi rodiči. Ze strany magistrátu však tento pokyn nebyl splněn a následně ani po cca 4 měsících nedošlo k odpovědi ze strany magistrátu na žádost žalobce o svolání případové konference, což bylo i předmětem stížnosti žalobce na postup úřední osoby ve smyslu § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Dle žalobce magistrát svým přípisem připustil pochybení ze strany úřední osoby (viz přípis magistrátu ze dne 28. 4. 2021, č. j. MDC/39139/2021), avšak v závěru přípisu je pouze konstatováno, že s uvedeným nedostatkem bude pracovnice seznámena. Ze strany správního orgánu nezazněla ani omluva vůči žalobci či konstatování, proč nebyl plněn pokyn Okresního soudu v Děčíně. Žalobce následně dne 25. 5. 2021 požádal o nahlédnutí do spisu, aby zjistil, jak správní orgán dále postupuje v dané věci, avšak nahlédnutí bylo žalobci odmítnuto. Hlavním důvodem odmítnutí žádosti žalobce o nahlédnutí do spisu jsou dle žalobce popisované skutečnosti, nikoli zájem dítěte, který v dané věci není ze strany žalobce nijak ohrožen.
11. Dle žalobce důvodem pro odmítnutí žádosti rodiče o nahlédnutí do spisové dokumentace může být např. skutečnost, že rodiče chtějí zjistit, komu bylo dítě svěřeno do preadopční péče, nebo se může jednat o rodiče, který byl zbaven rodičovské zodpovědnosti (zde je dán rozpor se zájmem dítěte). Běžné případy, kdy se řeší opatrovnícké věci týkající se výchovy a výživy nezletilých dětí, by dle žalobce neměly být důvodem k tomu, aby správní orgán automaticky, jak je tomu v tomto případě, odmítl zákonnému zástupci nahlédnutí do spisového materiálu.

Posouzení věci soudem

12. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobce i žalovaný sdělili soudu, že souhlasí, aby ve věci bylo rozhodnuto bez jednání.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z..

13. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
14. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
15. Soud se předně věnoval posouzení, zda je příslušný k přezkoumání věci dle s. ř. s, přičemž dospěl k závěru, že jeho příslušnost je dána. Je tomu tak proto, že magistrát jakožto OSPOD, i když je kolizním opatrovníkem, při vedení spisové dokumentace dle § 55 ZSPOD vystupuje jako orgán veřejné správy, neboť se jedná o plnění povinnosti podle ZSPOD, nikoli o procesní úkony při zastupování účastníka v soukromoprávním řízení. Vztah mezi OSPOD jako kolizním opatrovníkem a opatrovaným je sice soukromoprávní, nicméně OSPOD je povinen vést spisovou dokumentaci a rozhodnout o nahlížení do ní v pozici orgánu veřejné správy. Ke stejnému závěru dospěl i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 11. 2022, č. j. 4 As 110/2022-28 (viz bod 19 odůvodnění rozsudku).
16. Soud konstatuje, že měl k dispozici správní spis týkající se žádosti žalobce o nahlédnutí do spisové dokumentace Om ohledně jeho dcery. Samotnou spisovou dokumentaci Om soud neměl k dispozici, neboť ji ani nevyžadoval od žalovaného, protože dokumentace Om ohledně dcery žalobce není pro posouzení věci potřebná. Z odůvodnění prvostupňového rozhodnutí plyne, že ohledně dcery žalobce je vedena spisová dokumentace Om 404/14. Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti. Z usnesení Okresního soudu v Děčíně ze dne 11. 5. 2020, č. j. 0 P 21/2018-307, plyne, že okresní soud jmenoval magistrát jakožto OSPOD opatrovníkem dcery žalobce dle § 469 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z. ř. s.“) v řízení o změně péče a výživy. Dané soudní řízení bylo zahájeno podáním návrhu matkou, přičemž návrh matky je rovněž součástí předloženého správního spisu. V průběhu daného soudního řízení byla magistrátu dne 25. 5. 2021 doručena žádost žalobce o nahlédnutí do spisové dokumentace Om vedené ohledně jeho dcery. Magistrát dne 4. 6. 2021 vydal prvostupňové rozhodnutí, kterým umožnil žalobci jakožto otci nezletilého dítěte nahlédnout do spisové dokumentace Om v části vedené do doby, než byl ustanoven opatrovníkem dcery žalobce, zatímco odmítl žádost žalobce o nahlížení do té části spisové dokumentace, která vznikala v době probíhajícího řízení o změně péče a výživy, kterého se magistrát účastnil jakožto opatrovník dcery žalobce jmenovaný soudem. Ze správního spisu je zřejmé, že nahlížení do části spisové dokumentace Om bylo realizováno žalobcem dne 16. 6. 2021 (viz protokol o nahlížení z uvedeného data).
17. Jádrem sporu mezi účastníky je otázka, zda nahlížení do části dokumentace Om bylo oprávněně odmítnuto dle § 55 odst. 6 písm. b) ZSPOD, či naopak, zda mělo být umožněno

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z..

žalobci nahlédnout i do té části dokumentace Om, která vznikala v době, kdy magistrát vykonával opatrovnictví dcery žalobce v soudním řízení.

18. Podle § 54 ZSPOD „*obecní úřad obce s rozšířenou působností vede evidenci dětí a) uvedených v § 6, b) kterým byl ustanoven opatrovníkem nebo poručníkem.*“
19. Podle § 55 odst. 1 ZSPOD „*o dětech zařazených v evidenci podle § 54 vede obecní úřad obce s rozšířenou působností spisovou dokumentaci.*“ Podle odst. 5 věty první téhož ustanovení „*nahlížet do spisové dokumentace vedené o dítěti, nejde-li o část týkající se správního řízení, je oprávněn na základě písemné žádosti pouze rodič dítěte, kterému náleží rodičovská odpovědnost, nebo jiná osoba odpovědná za výchovu dítěte nebo jejich zástupce na základě písemně udělené plné moci.*“ Podle odst. 6 písm. b) téhož ustanovení „*obecní úřad obce s rozšířenou působností do 15 dnů ode dne, kdy rodič, osvojenec nebo osoba odpovědná za výchovu dítěte požádali o nahlédnutí do uvedené spisové dokumentace, rozhodne o odmítnutí písemné žádosti, pokud by to bylo v rozporu se zájmem dítěte, v rozporu s rozhodnutím soudu o utajení osvojení, nebo pokud lze ze spisové dokumentace zjistit, která fyzická osoba upozornila na skutečnosti uvedené v § 7.*“
20. Soud shledal, že žalovaný v napadeném rozhodnutí správně poukázal na úpravu kolizního opatrovnictví v § 892 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“) a v § 469 z. ř. s., přičemž v soudním řízení o péči a výživě nezletilého dítěte musí být vždy nezletilé dítě zastoupeno kolizním opatrovníkem kvůli možnému střetu zájmů mezi rodičem a dítětem. Žalovaný v napadeném rozhodnutí správně upozornil, že kolizní opatrovník má s odkazem na § 31 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) stejné postavení jako zástupce účastníka řízení jednající na základě procesní plné moci udělené přímo zastoupeným účastníkem.
21. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dále uvedl, že „*spisová dokumentace (Om – pozn. soudu) je kolizním opatrovníkem vedena pro zajištění plnění povinností vyplývajících z role kolizního opatrovníka, do které byl ustanoven z důvodu ochrany práv nezletilého dítěte. Účastníci řízení, tj. jak otec, tak i matka i kolizní opatrovník, mají před soudem stejné postavení, vč. možnosti klást otázky, nahlížet do spisu vedeného soudem atd. (...) Orgán sociálně-právní ochrany dětí nezastupuje v roli kolizního opatrovníka zájmy rodičů, ale toho dítěte, kterému byl kolizním opatrovníkem ustanoven. (...) OSPOD v případě nezletilé A. nadále vystupuje pouze v roli kolizního opatrovníka, neboť nezletilá nebyla vyhodnocena jako dítě ohrožené podle § 6 ZSPOD. Vzhledem k tomu, že OSPOD vystupuje pouze v roli kolizního opatrovníka, je třeba postupovat tak, aby nebyla porušena zásada rovného postavení účastníků občanského soudního řízení, a tudíž nezbylo než nahlédnutí do spisu v té části, v níž OSPOD zastupuje nezl. A. v probíhajícím, resp. dosud pravomocně neskončeném opatrovnickém řízení, odmítnout. (...) Veškeré údaje spisové dokumentace slouží koliznímu opatrovníkovi k zastupování nezletilého dítěte ve sporu, v němž jsou účastníky řízení rodiče zastoupeného dítěte. Z uvedeného důvodu shledává odvolací orgán v umožnění nahlížení do spisové dokumentace rozpor se zájmem zastupovaného dítěte.*“ Soud souhlasí s citovanými názory žalovaného, přičemž konstatuje, že žalovaný řádně rozvedl své úvahy, proč je umožnění nahlížení do spisové dokumentace Om v části související s opatrovnictvím rozporné se zájmem dítěte (dcery žalobce). Soud proto nepřisvědčil žalobní námitce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí, kterou navíc žalobce uplatnil až v replice k vyjádření žalovaného, tedy opožděně (viz § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.).
22. Soud následně zkoumal, jaké materiály tvoří spisovou dokumentaci Om, přičemž podle § 55 odst. 2 ZSPOD „*spisová dokumentace obsahuje zejména osobní údaje dětí, jejich rodičů,* Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z..

údaje o výchovných poměrech těchto dětí, záznamy o výsledcích šetření v rodině, záznamy o jednání s rodiči nebo jinými osobami, kopie podání soudům a jiným státním orgánům, písemná vyhotovení rozhodnutí soudů, orgánů činných v trestním řízení a správních orgánů.“

23. Podle § 55 odst. 4 ZSPOD „*kromě spisové dokumentace vede obecní úřad obce s rozšířenou působností i další písemnosti tvořící podklad pro zpracování spisové dokumentace. Tyto písemnosti se nevydávají žádnému orgánu, fyzické nebo právnické osobě. Lze je předložit jen soudu a státnímu zastupitelství v případě, že se údaje v nich obsažené týkají trestního stíhání.*“ V citovaném ustanovení zmiňované *písemnosti tvořící podklad pro zpracování spisové dokumentace* jsou definovány směrnicí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 19. 9. 2013, č. 2013/26780-21, o stanovení rozsahu evidence dětí a obsahu spisové dokumentace o dětech vedené orgány sociálně-právní ochrany dětí a o stanovení rozsahu evidence a obsahu spisové dokumentace v oblasti náhradní rodinné péče, kde je v článku 8 odst. 2 uveden výčet utajovaných podkladů, přičemž „*podklad pro vedení spisové dokumentace tvoří a) upozornění fyzické osoby podle § 7 odst. 2 zákona, která upozornila orgán sociálně-právní ochrany dětí na skutečnosti nasvědčující ohrožení dítěte podle § 6 zákona; b) údaje o místu pobytu rodiče, který se stal obětí domácího násilí v rodině s dítětem, a jiné údaje, které by mohly vést ke zjištění místa pobytu tohoto rodiče; c) údaje o osobách, kterým bylo dítě svěřeno do péče před osvojením, jakož i údaje o místu pobytu tohoto dítěte, a d) podrobný záznam nebo protokol o jednání orgánu sociálně-právní ochrany s dítětem, které bylo vedeno bez přítomnosti rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte podle § 8 odst. 2 zákona.*“
24. Soud konstatuje, že žalobce žádal o nahlížení pouze do spisové dokumentace Om, nikoli do písemností tvořících podklad pro zpracování spisové dokumentace. Mezi písemnosti tvořící spisovou dokumentaci ve smyslu § 55 odst. 2 ZSPOD patří údaje o výchovných poměrech dětí, záznamy o výsledcích šetření v rodině, záznamy o jednání s rodiči nebo jinými osobami, přičemž výčet písemností je ve zmiňovaném ustanovení pouze demonstrativní, tudíž lze předpokládat jako součást spisové dokumentace i další písemnosti výslovně neuvedené ve zmíněném ustanovení. Popisované písemnosti tvořící spisovou dokumentaci ve svém souhrnu představují podklady (materiál), ze kterých vychází OSPOD při zpracování podání adresovaných soudu v řízení o péči a výživě, ve kterém vystupuje jako opatrovník nezletilého dítěte, přičemž uvedená podání adresovaná opatrovnickému soudu jsou rovněž součástí spisové dokumentace.
25. Soud považuje dále za účelné upozornit na relevantní judikaturu vztahující se k dané problematice. V již výše zmiňovaném rozsudku ze dne 8. 11. 2022, č. j. 4 As 110/2022-28, Nejvyšší správní soud konstatoval: „*Kolizní opatrovník má pomoci soudu definovat a chránit nejlepší zájem dítěte. Jako takové podléhá kolizní opatrovnictví soukromoprávní metodě regulace, nad jeho řádným výkonem bdí civilní soud, jímž byl kolizní opatrovník ustanoven, a v tomto kontextu, tj. v samotném výkonu kolizního opatrovnictví jakožto subjektu zastupujícího zájmy dítěte v řízení před soudem (a z toho plynoucí činnosti spočívající v procesních úkonech vůči soudu), skutečně nelze hovořit o vrchnostenském postavení OSPOD. (...) V zásadě lze konstatovat, že ve věci výkonu samotného veřejnoprávního opatrovnictví, coby soukromoprávního institutu tak, jak bylo stručně charakterizováno výše, nejsou vedena správní řízení (např. o ustanovení opatrovníka, o jeho odvolání atp.), přičemž na řádný výkon funkce kolizního opatrovníka dohlíží soud v civilním řízení.*“ Soud se ztotožňuje s citovaným judikátem, který podporuje náhled na opatrovnictví coby soukromoprávní institut.
26. Dle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod jsou si všichni účastníci v soudním řízení rovni. Magistrát coby kolizní opatrovník v soudním řízení je ve faktickém postavení advokáta ex offio či zástupce s plnou mocí opatrovaného dítěte (srov. § 31 o. s. ř.), jeho Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z..

podklady jsou fakticky podklady opatrovaného dítěte. Soud podotýká, že v předchozí větě zmiňované podklady však nejsou utajovanými podklady ve smyslu § 55 odst. 4 ZSPOD, nýbrž se jedná o podklady (materiál) sloužící opatrovníkovi (OSPOD) k vyhotovení podání adresovaných opatrovnickému soudu za účelem řádného výkonu opatrovnictví nezletilého dítěte. Dítě ani jeho kolizní opatrovník nejsou v občanském soudním řízení oprávněni nahlížet do podkladové dokumentace ostatních účastníků tohoto řízení, resp. jejich zástupců. Umožnění nahlédnutí do této části spisové dokumentace vedené OSPOD by tedy znamenalo rozpor se zájmem dcery žalobce, jelikož v zájmu dcery žalobce je, aby její opatrovník měl v soudním řízení rovné postavení ve vztahu k ostatním účastníkům soudního řízení.

27. Rozpor se zájmem dcery žalobce spočívá dále i v nebezpečí střetu zájmů mezi žalobcem a jeho dcerou, což byl ostatně i důvod pro jmenování kolizního opatrovníka. V soudním řízení o péči a výživě je jmenován nezletilému dítěti vždy kolizní opatrovník z důvodu možného střetu zájmů mezi rodiči a dítětem. Při takovéto hrozbě střetu zájmů se jeví soudu zcela nevhodné, aby se rodič mohl seznamovat s podklady opatrovníka, které jsou součástí spisové dokumentace Om, jelikož kolizní opatrovník je jmenován z důvodu potenciálního střetu zájmů mezi rodičem a dítětem, aniž by konkrétní střet zájmů musel být v daném okamžiku zřejmý, přičemž takový konkrétní střet zájmů může vyjít najevo až dodatečně. Proto nelze dle přesvědčení soudu požadovat po magistrátu, aby vyhodnocoval, zda v okamžiku podání žádosti o nahlížení do spisové dokumentace Om byl ve vztahu k jednotlivým písemnostem tvořícím součást spisové dokumentace Om patrný nějaký konkrétní rozpor mezi zájmy žalobce a jeho dcery, kvůli kterému nebylo možné spisovou dokumentaci Om vztahující se k aktuálně probíhajícímu opatrovnictví zpřístupnit, jelikož takový rozpor zájmů nemusí být v daném okamžiku zřejmý. Zásadně je tak dle přesvědčení soudu nutno umožnit oprávněným osobám nahlížení bez omezení pouze do těch částí spisové dokumentace vytvořených do doby jmenování OSPOD kolizním opatrovníkem (obdobně viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 11. 2021, č. j. 9 Ad 1/2020-62).
28. Ke stejnému závěru dospívá i komentářová literatura zmiňovaná žalovaným. Soud v tomto směru odkazuje na komentář dostupný v informačním systému ASPI autorů Macela, M., Hovorka, D., Křístek, A., Trubačová, K., Zarasová, Z., *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Komentář*, nakladatelství Wolters Kluwer, právní stav ke dni 1. 7. 2020, ve kterém se k § 55 odst. 5 ZSPOD uvádí: „Po dobu výkonu kolizního opatrovnictví orgánem sociálně-právní ochrany dětí nelze pak umožnit nahlížení do části spisové dokumentace ochrany mládeže ani rodičům, kteří jsou ve vztahu k dítěti v řízení, v němž je orgán sociálně-právní ochrany procesním opatrovníkem jmenován, v kolizi zájmů, avšak pouze v tom rozsahu, který se dané záležitosti dotýká. Nelze tak ‚zaplombovat‘ dokumentaci celou (vzhledem k její povaze ‚svazku‘ řady spojených spisů, popsané výše).“ Soud dodává, že magistrát postupoval zcela v souladu s citovaným názorem, když umožnil žalobci nahlédnout do spisové dokumentace Om za období, než byl ustanoven magistrát kolizním opatrovníkem. Soud nemá k dispozici dokumentaci Om nicméně lze usuzovat, že vzhledem k tomu, že dcera žalobce nebyla vedena jako ohrožené dítě dle § 6 ZSPOD, týkala se žalobci zpřístupněná spisová dokumentace předchozích pravomocně ukončených soudních řízení, ve kterých magistrát rovněž vykonával funkci opatrovníka dcery žalobce. Soudu je známo z úřední činnosti (věc sp. zn. 13 Co 62/2016), že v uvedeném řízení ohledně péče a výživy dcery žalobce vystupoval magistrát rovněž jako kolizní opatrovník.

29. Soud dále konstatuje, že zákonem č. 363/2021 Sb. došlo s účinností od 1. 1. 2022 k novelizaci ZSPOD, přičemž smyslem novelizace § 55 ZSPOD bylo omezení nahlížení oprávněných osob do spisové dokumentace Om vedené z důvodu, že obecní úřad obce s rozšířenou působností byl jmenován kolizním opatrovníkem nezletilého dítěte, což je i případ dcery žalobce. Soud ve shodě se žalovaným považuje za účelné citovat část důvodové zprávy k zákonu č. 363/2021 Sb. týkající se novelizace § 55 ZSPOD: *„Pokud probíhá soudní nebo trestní řízení, jehož účastníkem je jak nezletilé dítě, tak i jeho rodiče nebo jeden z rodičů, musí být dítěti pro takové řízení jmenován opatrovník z důvodu nebezpečí střetu zájmů mezi dítětem a jeho rodiči. Na základě § 892 odst. 3 občanského zákoníku platí, že rodič nemůže dítě zastoupit, jestliže by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi ním a dítětem nebo mezi dětmi těchto rodičů, a že soud v takovém případě jmenuje dítěti opatrovníka. Podle ustálené praxe orgánů sociálně-právní ochrany dětí se již dnes, pokud probíhá soudní nebo trestní řízení za účasti dítěte, které je v řízení zastoupeno jmenovaným opatrovníkem, přistupuje k odmítnutí žádosti rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte o nahlédnutí do spisové dokumentace vedené o dítěti, a to ve vztahu k písemnostem týkajícím se probíhajícího řízení. Důvodem odmítnutí žádosti je rozpor se zájmem dítěte, jenž vyplývá z nebezpečí střetu zájmů mezi dítětem a rodičem, pro který je dítěti pro jeho zastupování v řízení jmenován opatrovník. V zájmu právní jistoty se však navrhuje tuto skutečnost výslovně zakotvit jako zákonný důvod pro odmítnutí žádosti o nahlédnutí do spisové dokumentace o dítěti. Nezřídká je obecní úřad obce s rozšířenou působností, který spisovou dokumentaci o dítěti vede, zároveň také opatrovníkem dítěte v probíhajícím řízení. V takové situaci vedle rozporu se zájmem zastoupeného dítěte, který spočívá v kolizi zájmů dítěte a jeho rodičů, přistupuje jako další důvod pro odmítnutí žádosti o nahlédnutí do spisu o dítěti také porušení principu rovnosti účastníky řízení, když je nepřijatelné, aby jeden z účastníků řízení (rodič nebo oba rodiče) měl přístup ke spisu, který v souvislosti s probíhajícím řízením vede zástupce jiného účastníka řízení (dítěte). Je nutné zdůraznit, že spisová dokumentace o dítěti se primárně zakládá a vede pro potřeby příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí při plnění jeho úkolů v rámci zajišťování sociálně-právní ochrany dítěte, nikoliv pro potřeby rodičů, kteří jako zástupci dítěte mají pouze oprávnění se s informacemi shromážděnými ve spisové dokumentaci seznámit. Jestliže je pro určité právní jednání nebo řízení zástupčí oprávnění rodičů vyloučeno, musí být logicky vyloučeno i oprávněno rodičů seznamovat se v zastoupení dítěte se spisem orgánu sociálně-právní ochrany dětí, obdobně jako v případě úplného zbavení rodičů jejich rodičovské odpovědnosti k dítěti nebo pozastavení jejího výkonu na základě rozhodnutí soudu.“*
30. Soud konstatuje, že citovaná důvodová zpráva potvrzuje stávající praxi i výše uvedené závěry soudu, že nahlížení do spisové dokumentace Om rodičem v průběhu probíhajícího soudního řízení, ve kterém OSPOD vystupuje jako opatrovník, lze umožnit pouze ve vztahu k písemnostem, které se nevztahují k aktuálně probíhajícímu opatrovnictví nezletilého dítěte. Soudu je známo z úřední činnosti, že citovaná důvodová zpráva se vztahovala k vládnímu návrhu novely ZSPOD, přičemž ve vládním návrhu bylo jako zákonný důvod pro odmítnutí žádosti o nahlížení do spisové dokumentace uvedeno probíhající soudní řízení, jehož se účastnilo dítě zastoupené opatrovníkem. V průběhu projednávání návrhu zákona v Poslanecké sněmovně České republiky však explicitní úprava ve vládním návrhu zákona byla (rovněž se záměrem omezení nahlížení do spisové dokumentace v průběhu soudního řízení) nahrazena novou koncepcí, která rozlišuje *spisovou dokumentaci Om* a *zvláštní spisovou dokumentaci Om*, přičemž ona zvláštní spisová dokumentace Om je dle § 55 odst. 2 ZSPOD ve znění účinném od 1. 1. 2022 vedena ohledně dětí, kterým byl OSPOD jmenován soudem jakožto kolizní opatrovník. ZSPOD s účinností od 1. 1. 2022 umožňuje nahlížení do spisové dokumentace, nikoli však
- Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z..

do zvláštní spisové dokumentace. Soudu je známo, že přijatá koncepce § 55 ZSPOD ve znění účinném od 1. 1. 2022 přináší výkladové problémy, kdy se lze setkat v odborné literatuře s rozdílnými názory, zda přijatá koncepce rozlišování *spisové dokumentace* a *zvláštní spisové dokumentace* v § 55 ZSPOD naplnila požadovaný smysl novelizace ZSPOD uvedený ve výše citované důvodové zprávě, a to explicitní zabránění nahlížení oprávněných osob do spisové dokumentace v průběhu aktuálně probíhajícího soudního řízení, ve kterém OSPOD vystupuje jako kolizní opatrovník nezletilého dítěte. K těmto výkladovým problémům lze odkázat na publikaci autorů Novotná, Věra, Riedlová Jurková, Jana a Burdová, Eva, *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem 2022*, nakladatelství ANAG, rok vydání 2022, dostupné v informačním systému CODEXIS, komentář k § 55 ZSPOD.

31. Soud však nepovažuje za potřebné, aby se zabýval výkladovými problémy úpravy nahlížení do spisové dokumentace Om účinné od 1. 1. 2022, neboť si je vědom skutečnosti, že žalobce podal žádost o nahlížení do spisové dokumentace Om za účinnosti předchozí právní úpravy a napadené rozhodnutí bylo vydáno rovněž před datem 1. 1. 2022, přičemž soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí musí dle § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí. Nicméně soud považoval za vhodné nastinit vývoj právní úpravy k dané problematice. V případě žalobce je však třeba řešit nahlížení do spisové dokumentace Om podle právní úpravy ZSPOD účinné do 31. 12. 2021.
32. Soud již výše dovodil, že zpřístupnění spisové dokumentace Om v části týkající se aktuálně probíhajícího opatrovnictví by zásadně bylo v rozporu se zájmem dcery žalobce. Soud podotýká, že výše citovaný komentář k § 55 ZSPOD dostupný v informačním systému ASPI a citovaná důvodová zpráva nepřipouští žádné výjimky z uvedené zásady. Nicméně dle názoru soudu by bylo teoreticky možné připustit z uvedené zásady výjimku za situace, pokud by žalobce žádal o nahlédnutí do konkrétně určené listiny, která by byla součástí spisové dokumentace Om, z nějakého legitimního důvodu, kdy by bylo zřejmé, že umožněním nahlédnutí do takové listiny nebude narušena rovnost účastníků soudního řízení ani jiným způsobem dotčen zájem dítěte. Není ale úkolem soudu, aby na tomto místě vymýšlel takovou hypotetickou situaci, což platí obzvlášť za situace, kdy s účinností od 1. 1. 2022 došlo ke změně právní úpravy.
33. Z repliky žalobce plyne, že žádal o nahlédnutí do spisové dokumentace Om z důvodu kontroly, jak magistrát postupuje v dané věci, když magistrát byl dle žalobce vyzván pokynem Okresního soudu v Děčíně k uspořádání společné schůzky mezi rodiči, což nebylo splněno a ani nedošlo k odpovědi magistrátu na žádost žalobce o svolání případové konference. Soud konstatuje, že z výše citované judikatury plyne, že nad řádným výkonem kolizního opatrovnictví bdí opatrovnícký soud. V řízení o úpravě péče a výživy nezletilého dítěte jsou účastníci řízení (i opatrovník) povinni plnit procesní povinnosti uložené jim opatrovníckým soudem a dbát pokynů soudu [§ 101 odst. 1 písm. b) a c) o s. ř.]. Jestliže opatrovnícký soud uložil magistrátu coby koliznímu opatrovníkovi povinnost uspořádat společnou schůzku mezi rodiči, jak to tvrdí žalobce, tak bylo věcí soudu, aby kontroloval splnění dané povinnosti opatrovníkem. Žalobce mohl případně dát podnět opatrovníckému soudu, aby bylo prověřeno, proč dosud nebyla magistrátem zorganizována schůzka mezi rodiči, avšak žalobci jakožto účastníkovi řízení nepřislušelo, aby sám kontroloval činnost magistrátu nahlížením do jeho podkladů – spisové dokumentace Om. Obdobně pokud jde o údajnou žádost žalobce o svolání případové konference, toto měl řešit žalobce prostřednictvím opatrovníckého soudu, nikoli obracet

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z..

se na magistrát coby opatrovníka. V takovém případě by opatrovnícký soud zvážil, zda je vhodná případová konference, a v kladném případě by dal pokyn magistrátu k uspořádání případové konference. Zdejší soud proto shrnuje, že žalobce neuvedl v žádosti o nahlížení, v odvolání ani v žalobě žádný legitimní důvod, pro který by bylo třeba připustit výjimku a umožnit žalobci nahlížení do části spisové dokumentace Om vztahující se k aktuálně probíhajícímu soudnímu řízení, ve kterém magistrát vykonával funkci kolizního opatrovníka.

34. S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že žalobu v mezích uplatněných žalobních bodů vyhodnotil jako nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
35. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, navíc je ani nepožadoval, a proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 3. dubna 2023

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z..